

Det siste slaget

I over ti år har de kjempet for golfbane i Lærdal. Nå håper Per Åke Evjestad at arbeidet de har lagt ned, i hvert fall kommer andre i Golf-Norge til gode.

TEKST // FOTO: Tom Erik Andersen

Her hadde de en levende klubb med 700 medlemmer. Siden 2016 har de forgjeves prøvd å finne nye arealer for golf i Lærdal. – Forgjeves, fastslår ildsjel Per Åke Evjestad.

Fortsatt skiltes det til golfbane mellom fjellene i Lærdal, men den gamle banen ble nedlagt i 2019, og bremsesporene i asfalten symboliserer framdriften med den nye.

Det er 31. desember 2019. Klokken i bilen står på 23:59. Frontlysene peker utover det vinterbleke gresset og lager en smal korridor av lys i vintermørket. Midt i lyskjeglen står Per Åke Evjestad med en driver i hendene.

– Jeg slo det siste slaget rett før klokka tolv den nyttårskvelden. Ikke ti over, ikke fem på. Jeg ville markere at det var slutt. Det var det siste slaget på banen vi hadde bygd opp fra ingenting. Jeg tror ikke alle forstår hvor mye arbeid som lå bak det stedet.

Han svinger. Ser ballen forsvinne i det dype mørket mellom fjellene.

– Bak det slaget lå det 20 år med frivillighet, golfglede og fellesskap. Et helt klubbmiljø hadde vokst fram. Nå var det over, og sam-

tidig tenkte jeg: Det kan ikke være slutten. Det må være starten på noe nytt.

GLADE LAKSER. Jeg møter Per Åke hjemme i huset han deler med kona, barna og Linus, en velfødd katt som tar livet med ro på sofaen. I stekepanna freser middagen. På bordet ligger ti års arbeid.

– Det er blitt litt papir, sier han og sorterer søknader, tilbakemeldinger og utredninger i passende bunker.

Det var laks det handlet om i Lærdal lenge. På stueveggen henger tegningen av familerekorden, innrammet i full størrelse. En rugg på 131 centimeter og 24,2 kilo, tatt med sluk av Per Evjestad den 12. juni 1975 nede i Sjøhølen.

– Det er min fars, sier Per Åke. – Da Eric Clapton så den tegningen, spurte han hva

sluk er. Og han grein på nesa da han fikk det forklart. For noen er det bare flue som teller.

– Eric Clapton? spør jeg.

– Kom her, sier han og vinker oss ut i gangen, inn på et siderom. Han plukker ned et fotografi fra hylla. To menn på en benk. Den ene, definitivt Eric Clapton.

– Den andre er meg, sier Per Åke, som jobbet i sportsbutikk og solgte fiskeutstyr før han ble økonom og golfentusiast. For det var hit de kom, de celebre gjestene. Med vadestøvler og diskresjon. På jakt etter det glinsende sølvet fra Lærdalselva utenfor vinduene. Det inntektsbringende laksefisket var bygdas stolthet fram til parasitt og lus fra oppdrettsanleggene ute i fjorden ødela næringen, og fisket ble stoppet i 2021.

– Golfinteressen kom egentlig litt tilfeldig,

forteller Per Åke. – Jeg tok grønt kort i Hemsedal i 1998, mest av nysgjerrighet. Men vi tenkte raskt at dette kunne være noe mer enn en hobby. En aktivitet som samlet folk, et nytt tilbud i bygda.

De var flere med fra start. I 1999 etablerte de en driving range. I 2000 ble klubben stiftet. De designet logoen. De fikk en enkel seks-hullsbane på plass. Alt gjort på dugnad.

– Vi tegnet banen selv. Plukket stein. Kjøpte brukt utstyr fra Sverige. La ut vekstmasse og formet greenene med egne hender. Vi hadde noen lokale støttespillere, men ellers var det bare oss som sammen ville

skape noe.

På det meste hadde Lærdal Golfklubb rundt 700 medlemmer, inkludert fjermedlemskap. Rundt 3000 runder ble spilt på Rikheim årlig.

– For en liten kommune med 2188 innbyggere var det mye aktivitet. Golfklubben ble et møtested, det skapte liv i bygda, forklarer Per Åke, som ble daglig leder i 80 prosent stilling fra 2004 til 2007.

– Jeg drev sportsbutikken ved siden av. Klippet gress, lagde turneringer, gjorde det meste. Jeg ville egentlig bare spille golf og levde som en golfboms egentlig. Det ble en livsstil.

I nær 20 år holdt klubben det gående. Men banen på Rikheim var midlertidig regulert gjennom jordloven. Etter et generasjonskifte på gården ønsket grunneieren å føre arealet tilbake til sauebeite.

GRYENDE OPTIMISME. Den 19. oktober i 2016 var Per Åke avbildet i Sogn Avis under tittelen «Leitar etter plass for nye golfhol».

– Vi er løsningsorienterte og ser oss om etter et område for en 9-hullsbane. Det er mer attraktivt både for medlemmer og tilreisende, uttalte en optimistisk Evjestad til lokalavisen. ▶

– Det er blitt litt papir, sier Per Åke. På det store spisebordet i stua ligger ti års slit med søknader, utredninger og rapporter. På veggen henger rekordlaksen til faren.

– Vi trodde kanskje vi hadde bedre tid enn vi faktisk hadde, sier han i dag. – I 2019 var det plutselig slutt. Det var selvsagt vemodig, men jeg sa til alle: Dette er også en mulighet. Og skal vi først gjøre noe, så bør vi gjøre det skikkelig.

Blikket ble rettet mot Ljøsne, et område ved Lærdalselva. Åtte grunneiere sa ja. Kommunen gjorde det samme. Også næringslivet heiet.

– Vi hadde god dialog med alle berørte. Tok oss god tid. Det var viktig for oss at golfbanen ikke skulle bli en sak som splittet bygda, sier Per Åke.

Viljen var stor. Folk stilte opp. På én måned gravde medlemmene opp 400 000 fra egne lommer. Bank og stiftelse delte ut gavesjekker. Det ble søkt om spillemidler. Og i kjent lokal-avisstil slo de ansatte ved Lærdal sykehus «et slag for folkehelsen» da kommunen i

mai 2024 bevilget 1,2 millioner kroner til den nye golfbanen.

– At ei jordbruksbygd kan finne et område som ikke er egnet til så mye annet, og der alle grunneierne er enige, er en solskinnshistorie uten mørke skyer, sa ordfører Audun Mo (Ap) med et samlet formannskap i ryggen.

Den dagen spiste de bløtkake i kommune-styret, spandert av den lokale golfklubben.

– Vi opplevde en fantastisk giverglede. Det er helt unormalt med så bred politisk enighet. For et lite sted som vårt handlet det ikke bare om golfaktiviteten. Det handlet om stedsutvikling og å skape noe sammen. Nå var alle med.

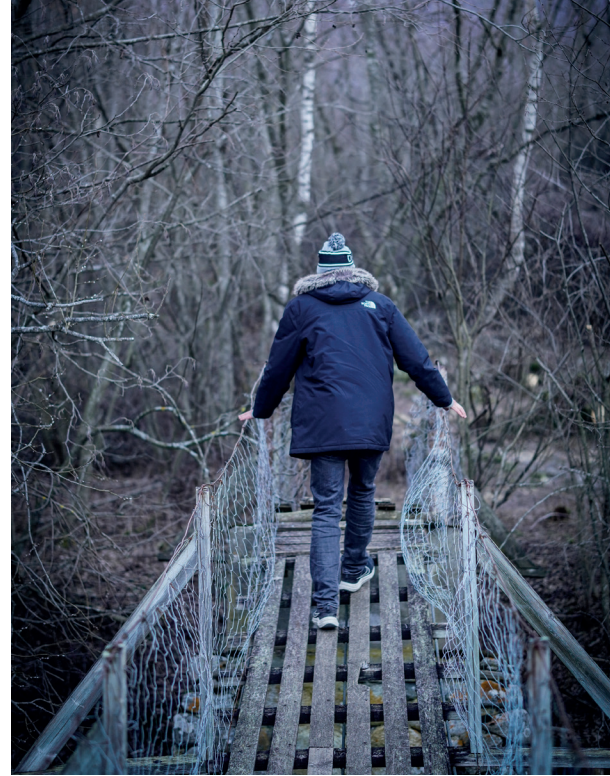
Men i mai, bare dager etter milliongaven og kakefesten, dro de mørke skyene over fjellene i Lærdal.

FIRE SOMMERFUGLER. – Vi har kommet med en innsigelse etter et kartleggingsprosjekt om insektsfaunaen i Lærdal. Det er avdekket flere sjeldne arter i området, forklarte kommunaldirektør Nils Erling Yndesdal hos Statsforvalteren i Vestland.

Blant annet var det funnet fire sommerfuglarter som sto på den såkalte rødlisten. I tillegg var det kartlagt en naturtype i området som tilsa at her er det et rikt biologisk mangfold.

– Vi kan derfor slå fast at det er en klar konflikt med nasjonale naturmangfold-interesser, la Yndesdal til.

Et komplekst ord på 23 bokstaver er sjelden gode nyheter i plansaker. Per Åke husker det godt. Han var selv med på befaringen. Foran ham på spisebordet ligger den lange listen.

– Intensjonen er å lage en bane som ser naturlig ut og er i harmoni med eksisterende landskap og vegetasjon, forklarer Per Åke.

FAKTA

LÆRDAL GOLFKLUBB ble stiftet 1. januar 2000 og er den eneste golfklubben i Indre Sogn. Medlemmene kommer fra Lærdal, Årdal, Aurland, Sogn-dal og Luster i tillegg til fjern-medlemmer fra hele landet. I desember 2025 hadde klubben 359 medlemmer – selv om klubben har stått uten egen bane siden 2020 da den tidligere banen ble tilbakeført til sauebeite.

På nettet henter han fram nyhetssaken.

– Vi er skuffet, sa klubbens mann.

– Vi forstår nå at det kan bli et problem å få regulert dette området til golfbane. Vi håper å finne gode tiltak. Det er alltid pluss og minus når det skal bygges på store areal til samfunnsnyttige formål, og mange vil mene mye her.

Han skulle få veldig rett.

MANGE STEMMER. Den 16. november 2022 kom til sammen 17 ansatte fra tre ulike departement, Statsforvalteren, Miljødirektoratet og Norges vassdrags- og energidirektorat til den lille flomskogen på Ljøsne.

Klubben stilte med to frivillige.

– Det var første gang jeg virkelig forsto hvor

komplekst dette var. Jeg sto der med alle disse fagfolkene fra ulike instanser og innså at dette handlet om mye mer enn det vi hadde diskutert lokalt, medgir Per Åke.

Vi tømmer kaffekoppene, setter oss i bilen og kjører de få hundre meterne opp til området. Går over den smale, skrøpelige broen til flomskogen, nær det tilliggende grustaket. På den vesle odden mellom elveløpene har golfbanearkitekt Svein Drange Olsnes tegnet inn ni hull etter prinsippene fra de gamle klassiske golfbanene i Storbritannia.

– Intensjonen er å lage en bane som ser naturlig ut og er i harmoni med eksisterende landskap og vegetasjon. Dermed trengs det mindre vann og gjødsel, og den vil framstå som en miljøvennlig golfbane med beskjedent

pleiebehov, forklarte arkitekten til dem som forsto og ville høre.

Under mottoet «fun to play» skulle det bli en bane for alle. Utfordrende for dem med lave handicap, morsom og spillbar for familiemedlemmer i alle aldre. Anleggsansvarlig Pål Melbye i Norges Golfforbund fastslo at det nye anlegget i Lærdal kunne bli en av Norges flotteste 9-hullsbaner.

Per Åke skuer opp mot de spede greinene som bøyer hodet for den kalde vintertrekken som sveiper gjennom dalen. Det er langt å kjøre til nærmeste golfbane. Halvannen time hver vei, over fjellet til Hemsedal. Fire runder spilte han i fjor, ti året i forveien. Han fikk klemt inn en tur til Skottland da. På Dalma-hoy, et par mil vest for Edinburgh, kjøpte ☛

– Vi opplevde en fantastisk giverglede og støtte lokalt, understreker Per Åke. Trøbbelet startet da søknadsprosessen skiftet gir, og Statsforvalteren, direktorat og departement kom inn i bildet.

han lua som nå beskytter ham mot minusgradene og kulden fra myndighetene.

– Flere av fagfolka på befaringen forklarte at de ikke har særlig kjennskap til golf. Da blir det vanskelig. Hvis ikke de som behandler disse sakene, vet hvordan en miljøvennlig

golfbane ser ut, hvordan de kan driftes og tilpasses naturen, da har golfen en vanskelig oppgave, sier han.

Selv følte han seg maktesløs.

– Den dagen holdt jeg kanskje min dårligste presentasjon noen gang, sier han. –Det var

så mange hensyn på bordet, så mange faglige vurderinger. Da blir du bare en liten aktør i et veldig stort system.

TO ÅRS VENTING. Kommunen forsøkte å ta kampen for selvstyre. Saken ble sendt til

behandling hos Kommunal- og distriktsdepartementet. Fra høsten 2022 til mars i 2025 satt golfklubben på vent. Naturmangfold ble hovedargumentet mot utbygging.

– Vi har aldri ønsket å overkjøre naturen, understreker Per Åke på vei over broen,

tilbake mot bilen.

– Vi brukte mellom 200 000 og 300 000 bare på naturkartlegging. Totalt har vi brukt rundt en million. Og da regner jeg ikke inn alle timene vi har jobbet gratis.

Vi kjører mot Rikheim. Fortsatt peker det gamle skiltet på E16 mot «Golfbane». Men bremsesporene er lange, proshopen stengt. De gamle festene til ballmaskinen er bøyd, som om noen hadde hastverk med å kvitte seg med golferne. Per Åke stopper opp. I et øyeblikk er det som om hundrevis av barn og voksne igjen fyller områdene med yrende aktivitet.

– Flomskog og sommerfugler vil vi jo alle ta vare på, sier han. – Men konsekvensutredninger handler sjelden om positive utslag. Det er ingen som skriver en rapport om hva det betyr for bygda at 200–300 mennesker får et nytt anlegg. Hva betyr det for rekruttering og trivsel? For tilflytting? For lokal verdiskaping? Det kommer aldri ordentlig på bordet.

I stedet kom det en miljørapport som slo fast at grustaket hadde stor negativ effekt på naturmangfoldet, mens golfbanen ville ha mindre negativ påvirkning. Likevel ble grustaket vurdert som samfunnsnyttig og

fikk dispensasjon. Det gjorde ikke golfbanen.

ET ENDELIG NEI. Avslaget kom 14. mars i fjor. Klokken 17.04 meldte Sogn Avis at departementet sa nei. I vedtaket redegjør statsråd Kjersti Stenseng (Ap), nå arbeids- og inkluderingsminister, at miljøverdiene i området er av «høy nasjonal verdi og vesentlig regional verdi».

– Det er ikke så mye å si. Vi håpet på et annet utfall, og vi er ikke enige i vurderingene som er gjort, sa Per Åke Evjestad til avisen.

Vi er tilbake i bilen på fylkesveien ned mot sentrum. Det er ingen som jubler på sykehuset nå. Helse Førde har varslet kutt i ortopedien, arbeidsplasser forsvinner. Ingen henter opp laks på 24,2 kilo. Og ingen sitter på benken til Clapton og Per Åke, også den litt skakkere nå.

Han gløtter i bakspeilet, er forsiktig i svingene. I Lærdal har man lært seg å la folk være i fred. Ingen sladrer når Kongen er på hytta. Ingen tipser VG når David Beckham står i vannkanten med fiskestangen. Foreløpig ble han den siste superstjernen som fikk teste lykken i Lærdalselva for myndighetene også stengte stamfisket på laks i juni 2024. ➔

Tro, håp og avslag

Denne tidslinjen med utklipp fra Sogn Avis forteller en historie som startet med optimisme og medvind, før sommerfugler og flomskog stoppet prosjektet. Men alt håp er ikke ute.

Leitar etter plass for nye golfhol

29.10.2016 Etter at banen på Rikheim ble lagt ned ved årsskiftet 2019/2020, starter Lærdal golfklubb jakten på nytt areal. Stemningen er preget av optimisme og pågangsmot. – Det må gjøres på skikkelig måte, sier Per Åke.

Golfbana eit steg nærare løysing – tek i bruk både masseuttak og nedlagd skule

22.05.2020 Planene konkretiseres. Klubben ser på løsninger som kombinerer masseuttak og bruk av eksisterende bygg, blant annet en nedlagt skole. – Vi nærmer oss en løsning, men det krever fremdeles mye arbeid, forklarer det.

Medlemmane grev djupt i eiga lomme for å sikra nytt anlegg: – Kan bli blant dei flottaste i landet

21.02.2021 Medlemmene mobiliserer og samler inn 400 000 kroner på én måned. Kostnaden er beregnet til 11 millioner kroner, inkludert maskiner og utstyr. – Det har vært en fantastisk giverglede, sier Per Åke.

Støttar ny golfbane med 1,2 millionar. Det jublar denne gjengen for

15.04.2021 Kommunen bevilger 1,2 millioner kroner til prosjektet. Tildelingen gir et solid økonomisk løft og styrker realismen i planene. – Dette gir oss virkeleg troen på at vi er på rett vei, sier golfentusiastene.

Kakefest for historisk vedtak: – Det er heilt unormalt

02.05.2021 Kommunestyret vedtar reguleringsplanen med bred støtte. Det feires med kake etter møtet, og vedtaket omtales som historisk. – Det er helt unormalt å få så bred politisk støtte. Det betyr mye, poengterer Per Åke.

Funn av sjeldne sommerfuglar kan skrinleggja golfbane-prosjektet til over 10 millionar: – Me er svært skuffa

18.05.2021 Naturkartlegging avdekker sjeldne sommerfugler i området der banen er planlagt. Funnet skaper usikkerhet og fører til innsigelser fra Statsforvalteren. – Vi er veldig skuffet, kommenterer initiativtakerne.

Per Åke ventar på Staten: – Får me nei no er det stopp

20.05.2023 Saken sendes videre til departementet. Baneprosjektet settes i praksis på vent i tre år mens klubben avventer endelig avgjørelse. – Vi kan ikke gjøre anna enn å vente, sier styremedlem Evjestad.

Klart nei til golfbane: – Eg er veldig skuffa

14.03.2025 Kommunal- og distriktsdepartementet gir endelig avslag på planene om golfbane på Ljosne. Etter nesten ti år med arbeid, politisk støtte og økonomisk mobilisering stopper prosjektet formelt opp.

Inviterte Ap-toppen med på golf: – Eg er forferdeleg dårleg

05.02.2026 Til tross for avslaget gir man ikke helt opp. Per Åke inviterer Ap-toppen Tonje Brenna til Lærdal for å vise fram området og på en runde for å få politikerne til å forstå hva golf egentlig handler om.

– Jeg var veldig skuffet da vi fikk avgjørelsen. Det skal jeg være ærlig på. Etter så mange år med arbeid, så mye enighet og så mye frivillig innsats av alle oppleves det tungt når svaret ble uttrykt som et klart nei.

– Hva driver deg? spør jeg.

– Det er vel en genetisk feil, ler han.

– Jeg klarer ikke å la være når jeg mener noe er viktig. Jeg brenner for bygda. Men det har selvfølgelig kostet. I perioder har jeg vært sur hjemme. Ungene har spurt hvorfor jeg er så irritert. Det tærer på å stå i en så lang prosess uten gjennomslag. Og derfor håper jeg at det på en aller annen måte kan komme til nytte. Om ikke her, så for andre i Golf-Norge.

VEIEN VIDERE. Vi er tilbake i huset bak fjellveggen. Skyggen la seg over dalen i høst. Først i mars er solen tilbake, og dagen feires med solfest i Lærdal hvert år.

Middagen er ferdig. Brødrene har kommet hjem. Linus strekker seg fortsatt i sofaen. I

peisen knitrer en lovlig hogst av flomskogved.

– Høy nasjonal verdi, fleiper Per Åke.

Sammen med NGF jobber han nå for å heve kunnskapen om golf blant politikere og forvaltning.

– Det skorter jo på kunnskap og kultur, sier han. – Og hvis de ikke forstår hva golf er, må vi gjøre en bedre jobb med å forklare det. Kanskje trenger vi en bedre oppskrift på hvordan slike saker skal kjøres. Vi må lære av dette.

På det store spisebordet er plankart og insektrapporter erstattet med tallerkener og bestikk. På den store verdensveven skal videoen fra nyttårsaften i 2019 fortsatt eksistere.

– Akkurat nå tror jeg faktisk at siste slag er slått, at det var et punktum, sier Per Åke Evjestad. – Men det er et godt prosjekt for bygda og for framtida. Kanskje kan en ny generasjon overta. Kanskje var det bare et komma. ○○○○

«Flere rapporter var kunstig negative»

Petter Lossius har vært styreleder for Lærdal Golfklubb i 15 år. Han forstår ikke avslaget fra myndighetene.

– Det startet med bred støtte og entusiasme lokalt, men på nasjonalt nivå møtte vi en blanding av likegyldighet og konstruerte problemer. Flere av rapportene som ble lagt fram, var kunstig negative, sier han.

Som 68-åring er han selv en del av den store eldrebølgen. I tillegg til aktivitet vil en golfbane i Lærdal også ha stor betydning ved å bidra til å tiltrekke seg yngre generasjoner.

– Langs hele Lærdalselva vokser det flomskog. Da framstår det som stivbeint byråkrati at vi ikke får lov til å berøre 500 meter for å skape smil og opptur for mange.

Før banen på Rikheim ble stengt i 2020, stilte han frivillig opp som medarrangør av nærmere 300 turneringer som samlet bygda til golfglede. Det er det nå slutt på i overskuelig framtid.

– Alt håp er ikke ute. Det finnes politikere sentralt som kan gjøre noe med det, sier Petter Lossius.

Skyggen la seg over huset i høst. Først i mai er solen tilbake i Lærdal. – Akkurat nå tror jeg faktisk at siste slag er slått. Men kanskje kan en ny generasjon overta prosjektet, sier Per Åke.

